

Doktor “Jean - Baptisk Charcot,,

Fen aleminde önemli bir kayıp

Deniz Albay

Ahmet Ra'im Barkınay

Fransız Osyanografi aleminde büyük bir talisizlik ve felâketle karşılaştı.

Osyanografik araştırmalara tahsis edilmiş (Pourquoi - Pas) adlı gemi, 1936 yılı eylülünün 16 ncı günü İzlandanın garp sahilleri açığında şiddetli bir fırtınada, bir kişiden maada bütün efrat ve mürettebatı boğulmak suretile batmıştı.

(Doktor J. B. Charcot) ın başkanlığında olmak üzere (Girind) kıyılarında Osyanografik ve jeofizik araştırmalarda giden bu gemide, Fransız mütefenninlerinden bir gurup bulunuyordu. Aynı zamanda bu hadisede kaybolan (Sorbonne) “Bakteriolog,, şubesinin kıdemli müderrislerinden bulunan doktor (Maorice Parat) ın ve yine aynı Enstitünün Tabii Ulum Profesörlerinden (Jacquiert) ın ve Fizik Enstitüsünde Fizisist “J. Devauk,,; ve Coğrafya sosyetai kitapcısı (Nemours Laronde); Ressam ve Sinematografı “Georges Badeouil,, gibi zatlara ziyat ile bir Teellüm hissetmemek kabil değildir.

Doktor “J. B. Charcot,, tanınmış profesörlerden ve (Neuropathology) yi ihya edenlerden (Jean - Martin Charcot) ın oğlu idi. Bu zat, 1867 yılı temmuzunun 15 inde Fransanın (Neuilly - Sur - seine) kasabasında doğmuş, ve hastanelerle, Paris Fakültesinin Klinik şefliğinde bir ev doktoru olmak üzere tıba çalışmışdır. Fakat, bu zat denizlerin müştakı olması itibarile bir Osyanograf ve kutup kâşifi olarak kendisini tanıtmışdır.

Bu zat, 1902 senesinde (S. Y. Rore - Marine) adındaki gemisile şimalde (Jan Mayen) ismindeki volkanik küçük adayı keşfetmişti.

Cenubu kutbu medarındaki araştırmalara, Fransanın bazı g na hissei mesaisini bezletme e hahi ger olması dolayisile cenub kutbu medarındaki (Dicolvery) gemisinde kaptan (Scott) ın, ve (Briton) ın, ve İsve li doktor “Otto Nordenskjold „ un, ve bilhassa “Belgica,, adlı gemide bulunan Bel ikalı cessor k şiflerden (De Gerlache) ın te viklerine imtisale karar vermi di.

(De Gerlache) ın  alı mı  oldu u (Bellingshausen) deniz (ki, o vakittenberi (Belcika denizi) denmektedir.) ine, ve (Graham) arazisine bu zat dahi, (Fran ais) adındaki yatıyla giderek 1903 - 1905  e kadar  alı dı, ve bir  ok fenni rasadlar v cude getirdi.

Bu zat, bu menatıka,  iddetli merak sardırmı  oldu undan buradan  ar abuk ayrılmamı , ve ikinci bir sefer heyeti te kiline koyulmu du.

  krane de er bir  ey olmak  zere, her taraftan vasi mill  bir yardım g rmesi hasebile, sureti mahsusada resmetdi i pil nlar  zerine in a edilmi , ve kutup denizleri i in elveri li bir gemiyi sefere hazırlama a kadir olmu duki, i te bu gemi (Pourqui - Pas) adındaki gemi idi.

1908 senesinde, bu zat, bu gemi ile yine cenub kutbuna m teveccihen yola  ıkmı , ve (Palmer) adalar denizinde bir hayli rasadlar yapmı , ve burada kı layarak buranın bir hartasını v cude getirmi , ve “Bel ika denizi,, nin cenubuna m sadir 70  arzında, m  ar nileyh tarafından bil hare isim verilen yeni bir arazi ke feylemi 'i. Avdetinde ise, b t n rasadlarının netayicini basup ne retti. ve seyahatlerinin canlı ve parl k hatıralarını yazdı.

Müşarünileyh, 1914 de askerî hizmet için davet edilmiş, ve denizcilere baş olarak tayin kılınmış olduğundan büyük harpte Mayn târama işleri kaptanı olmak üzere (Croix de Guerre) harp madalyasıyla taltif edilmişti.

1920 senesinde yine aynı gemi ile, Osyanoğrafik seferlerine devam etmiş, ve deniz araştırmaları lâburatuvarı demek olan millî tarihi tabii müzesine takdim olunmuşdu. Bu gemi, 45 metre boyunda, armalı ve ahşapdan yapılı olup Bahriyece her senenin üç ayı için vazifeye ayrılırdı.

“Charcok,, , 1912 , 1913 ve 1914 senelerinde şimaâlî Atlantik ve “Biskay,, körfezi, ve İngiliz kanahında başlamış olduğu araştırmalarına devam etti.

1921 senesinde, (Rockall) in taşlık bir adacığına çıktı, ve civarının Jeodejik tettebbulerinde bulundu ve aynı zamanda bu incelemelere, (Procupine) bangındada, 1922 ve 1925 senelerinde devam etti.

Müşarünileyh, grbî Akdenizde de , bilhassa 1923 yılında, bu denizin keşfyatı zımında Arsiulusal konferansdan vuku bulan reca ve iltimasın bir neticesi olmak üzere de çalışdı.

Bu zat, dama kutbî mintakalara dikkat atfediyordu, ve 1925 den itibaren her sene için, (Faeros) a , İzlandaya, Jan Mayen adasına, ve Grinlende gidip başlıca “Scoresby,, mersasını, ve “Blosseville,, sahili civarını, ve Angmagssalik,, limanını sık sık ziyaret ediyordu.

1928 senesinde gaybolan (Guilbaud) ile, dostu bulunan (Amundsen) aranmasında kendine bir hisse aldı, ve müteakıp yıllarda 1932 - 1933 beynelmil kutup senesi için “ Scoresby,, mersasına Fransa tarafından gönderilmiş olan sefer heyetinin techiz ve ihzarında kıymetdar mesai-i müâtereye sarfetti.

Bu zat, meşhur danimarkalı kâşif (Ejnar Mikkelsen) in doslarından, ve fennî mesaisine iştirak edenlerden birisi idi.

Müşarünileyh, bir âlim, bir kâşif ve bir insanı kâmil olarak kadrümenzeleti tanınmış, ve ammenin malûmu idi. aynı zamanda “ Christophe Colombun par un marine (1927) „ adlı eserinden dahi istidlâl edileceği üzre, fevkal’ade bir muharrir buzlu denizlerde seyir hususunda büyük tecrübelerle malik ateşin bir gemici; ve Bahriye ihtiyat sınıfında yüksek bir komutan idi.

Cesur ve sebatkâr bir adem olan bu zat kendi sefer heyetini en ince teferruatına kadar büyük bir dikkat ile hazırlayarak, kendisinde, ehliyet sahibi mütefenninlerden müteşekkil bir hëy’et ile ihata etmiş ve yüksek ruhuyla, şevk ve gayretiyle, aşırı derecedeki nezaketi ile, enteresan hatıralarla meşbu mükâlemelerile onların dostluğunu kazanarak, kendisine bunları teshir etmişti. Onun ölümü, kendi gemici ruhunun dileğine uygun bir suretde vuku buldu.

1926 senesi martının 22 sinden beri paris akademisinin bir serbest azası (Membre Libre) ; ve 1930 senesi şubatının 4 dünden itibaren de Tıp ve Deniz akademilerinin azasından biri , ve Coğrafya sosyetesı ikinci reisi, ve yine Osyanografik Enstitüsü ikmâl komıtası azasından biri; ve (Ecole des Hautes Etudes) in deniz araştırma laburatuvarı direktörü ; ve Bahriye Hidroğrafi dairesi Fen müşaviri idi.

Müşarünileyh, Lejiondoner (Legion of Honour) ün büyük rütbesini hamil olup “Paris,, “Londura,, “Nivyork,, “Bürüksel,, ve “Antverp,, Şehirleri Coğrafya cemiyetlerinin dahi altın madalyalarını haiz bulunuyordu.
